

Rigoletto-előadás többes vezénnyelssel

Operai karmesterkurzus Szegeden

Vasárnap este magával ragadó Rigoletto-előadást tapsolt meg a szegedi közönség. A siker egyértelmű bizonyítéka a második karmesterkurzus sikerének is. Hiszen ennek a látszólag könnyű, valójában pokoli nehéz slágeroperának pusztán korrekt levezetése is igazolná, hogy az est nyolc ifjú dirigense nem töltötte hiába az utolsó hetet. A vasárnapi Rigoletto pedig – különösen egyes részeiben – messze többet adott egy hétköznapi előadásnál. Ne titkoljuk: maga az esemény képes átlékelíteni az előadást. Egy ilyen verseny, mint a friss szél fújja messze a műfaj néha már-már áporodott levegőjét. Az együttesek művészei s a szólisták örömmel szabadulnak fel a túlzott karmesteri autoritás nyomása alól, s végre átélik, mennyire fontos saját tevékeny részvételük. Ugyanakkor – látva ifjú kínzóik küzdelmét saját korlátaikkal – több együttérzés mozdul bennük a szokásosnál.

Így volt ez most is. A szegedi szimfonikusok megható figyelemmel követték a nyolcféle iránymutatást, de ha kellett, megbocsátó fölénnel terelték a helyes útra a gyakorlatlan kezekből pillanatokra ki-kihulló előadást. Nem árt, ha kimondjuk a tudott, de nem hangoztatott tényt, hogy ez a zenekar az operák ismeretét tekintve párját ritkítja, nemcsak a hazai, de az európai gyakorlatban is. Nem egyszerűen játsszák, hanem tudják a darabokat, messze túllátva a zenekari árok peremén. Éppen ezért bántó a megvalósítás néhány méltatlan mozanata: a bevezetés intonációs és együtt-játszási zavarai, az együttlétnek azok a problémái, amelyek nem függnek a dirigenstől, így a fuvalák aránytalansága és pontatlansága Gilda áriájának bevezetésében, a kürtök páros megszólalásai a Gilda-Rigoletto duett közepén. Foltok, melyek eltávolításához nem kell kozmetikus, elég a tűkör és a tiszta víz.

Érdekesebb és rejtettebb a kapcsolat színpad és karmester között. Hiszen azt elég egyszerű volt megállapítani, hogy szakmai hibát vezénylésük közben ketten követtek el: *Lampasona Antonino* sokszor nem volt képes követhetően indítani, s a különben nagyon is tapasztaltnak tűnő *Tóth Armand* úgy keveredett bele saját túlbonyolított osztásaiba a Cortigiani végén, hogy a zenekarnak kellett őt kimentenie.

A színpad reagálása a dirigensi tevékenységre nem olyan pillanatnyi, mint a zenekaré, lévén a műfaj természetéből adódóan szuverénebb amannál. Itt inkább a karmester művészi kisugárzása hat, semmint egy ügyes szakmai műfogás, vagy hiba. Az igazi élmény sugárzása áradt a színpadra, s ejtett hatalmába minket is, mikor *Martinotti Stefano* állt a pultra. Sajnos neki csak kis falat jutott az operából, de ezért a Gilda-Herceg duettért hálások lehetünk. Technikája is nagyon tiszta, kotta nélkül dirigál, s így kapcsolata művésztsaival rendkívül intenzív.

Maradva a színpadnál, énekeseink minden álművészi leereszkedés nélkül, szívvel-lélekkel vettek részt az előadásban, s a megelőző, alkotó aktivitásukat rendkívüli módon igénybe vevő próbákon.

Az est folyamán élesen kirajzolódtak a vezénylés pszichológiai és karakterproblémái. *Erdélyi Miklós* egy írása szerint a karmesteri tevékenység bátorság dolga. Kétségtelen, a dirigálás jellemkérdés, s ezt a titkot talán *Zeiser Marco* ismerte legjobban. Tudja, mi mindent lehet, sőt kell a zenekarra bízni, s mennyivel fontosabb ott lenni egy-egy fordulóponton, mint

főlősleges aktivitással szétverni a biztos lábakon álló zenekari négynegyedeket. Technikája bizonyára gazdagodni fog, de a lényeghez már közelebb van a többiekénél.

Zeiser érdekes ellentéte volt a két magyar, különösen *Kunsági István*. Kunsági bármilyen színházban megállná a helyét, műismerete kiváló, technikája pontos. De mintha nem vezényelne, hanem kottát írna, nem életszerű, amit csinál. Ő, aki számtalan próbán zongorázta, s előadásokon asszisztálva a darabot (*Kunsági* a színház kitűnő korrepetitora), megpróbálta a lehetetlent, s egyben szükségtelent: precíz metrumba akarta szorítani a híres suttogókart. Ez nem azért baj, mert nem sikerült és szétmentek, hanem mert a sietés itt a jelenet zenei lényegéhez tartozik, ennyivel több a drámai gyakorlat a leírt kottánál.

Amennyire szerencsétlen véletlen, hogy épp a szürke *Verdi Luigi*-nek jutott a bosszúkéttős, annyira biztos érzékkel választotta ki *Acél Ervin*, kire bízta az előadás indítását.

Caldi Massimiliano az, akire igazán illik a sokszor tartalmatlan jelző: pultra termett. Megjelenése, mozdulatai erőt, határozottságot árasztanak, műismerete kiváló, s bár technikája még kissé sablonos, biztosan elmondhatjuk, az előadás nem lett volna ennyire sodró, ha nem épp az ő őszinte hevülete adja az első impulzusokat.

A zenekar és a közönség kedvence, *Russo Luisa* fejezte be a szép előadást. Érthető a rokonszenv, amit megjelenése, csiszolt dirigálása és virtuóz darabismerete keltett, de valljuk be, ez még kevés a Rigoletto igazi drámaiságának megközelítéséhez. Egy-egy részlet művészi megoldásában mindazonáltal kétségtelenül ő jutott legmesszebbre: a zárójelenet háborzongató üres kvintjeinek hatásosan visszafogott tempója emlékezetes, kár, hogy később a motívum többszöri visszatérésekor mintha elfelejtette volna a saját jó tempóját.

Acél Ervin, a kurzus szervezője, professzora és mozgatója az est felkonferálása után a közönség előtt láthatatlanul, a zenekari árok közepén ülte végig az előadást, s csak az tudja igazán, mit jelent egy ilyen bátorító jelenlét, aki végigélte az első pultralépés semmihez sem hasonlító torokszorító feszültségét.

Köszönjük neki, valamint a római Ottorino Resphigi Akadémiának a kurzus megszervezését és lebonyolítását, a szereplőknek gratulálunk.

PÁL TAMÁS

Borica, majorette, Fű-Vész Klub és mások

Javaslat a Kulturális Alap felosztására

Eddig több mint száz pályázat érkezett az önkormányzathoz, amelyeket első lépésben a kulturális bizottság bírál el, s javaslatáról a közgyűlés dönt. A munkának nem ért még a végére a bizottság, de jónéhány javaslat már elkészült; az alábbiakban ezeket ismertetjük és természetesen visszatérünk még a témára.

A Nemzeti Filharmónia szegedi hangversenyeihez 500 ezer forintot támogatást javasol a kulturális bizottság. A város jó színvonalon működő egyik néptáncegyüttesének, a *Boricának* 200 ezer, a *Fabátka* népzenei együttesnek 84 ezer forintjáról dönt majd a közgyűlés. *Bálint Sándor gipsz portréjának* bronzba öntéséhez 60 ezerrel járul hozzá az önkormányzat, 250 ezerrel a *Dugonics Társaság* centenáriumi rendezvényeihez. A *Közéleti Kávéház* programjaihoz 70 ezer, a *Vaszy Ope-*

Az idén 19 millió forintos Kulturális Alapot hozott létre a közgyűlés, amelyből a nem városi fönttartású, de Szeged életében fontos kulturális és művészeti intézményeket, csoportokat, vagy magánszemélyeket támogatják.

Az értéktéremtésre szánt pénzhez pályázat útján lehet hozzájutni.

rastúdió működéséhez 50 ezer, a *Szegedi Műhely* című helyismereti folyóirat költségeihez 200 ezer forintot javasolnak. A *Somogyi-könyvtár fiókkönyvtárainak* közművelődési tevékenységét oly fontosnak ítélte a bizottság, hogy 87 ezer forintból szóló kérelmüket „felülbírálták” és számukra kerek 100 ezret javasolnak megszavazni. Ugyanennyit kért és

kapott *Baka István* költő – *Farkasok órája* című verseskötetének kiadási költségeihez. A *Kisgrafika Barátok Köre* az idén szeretne részt venni a Dunamenti Országok Találkozásán, Pozsonyban; a költségekhez 50 ezerrel járul hozzá a város. A születésről rendezendő nemzetközi konferenciát 100 ezerrel, a *KENDO SE majorette csoportját* 30 ezerrel, az *Erdélyi Magyar Diákok Egyesületét* 50 ezerrel, a *Tabán iskola* színjátszó fesztiválját 15, néptánc és népi játék fesztiválját 25 ezerrel, a *Hop-ping Mad* társastánc csoportot 40 ezerrel támogatják. A *SZÖG-ART Művészeti Egyesületek* 150 ezer forintot javasolnak, a *Drog Ambulancián* működő *Fű-Vész Klubnak* 55 ezer, a *zeneiskolának* továbbképzésre 30 ezer forintot.

S. E.

A jövő kurzusközpontjai: Róma, Assisi, Karlsruhe és Szeged

A karmesterkurzus Assisiben folytatódik

Az Ottorino Respighi Zeneakadémia, mely az előző karmesterkurzusok szervezője is volt 1992 nyarán újra hangversenyeket, valamint kurzusokat és szemináriumokat rendez majd, ezúttal az olaszországi Assisiben. Július végén, illetve augusztus elején az idei szegedi kurzus professzora, *Acél Ervin* is előad majd Assisiben, a Szegedi Szimfonikus Zenekar közreműködésével.

A második szegedi opera karmesterkurzus véget ért, de nem folytatás nélkül. Mint megtudtuk, a római Ottorino Respighi Zeneakadémia rendezésében nyáron Olaszországban folytatódik a kurzussorozat, majd – távlati célként – négy európai helyszínnel állandósul.

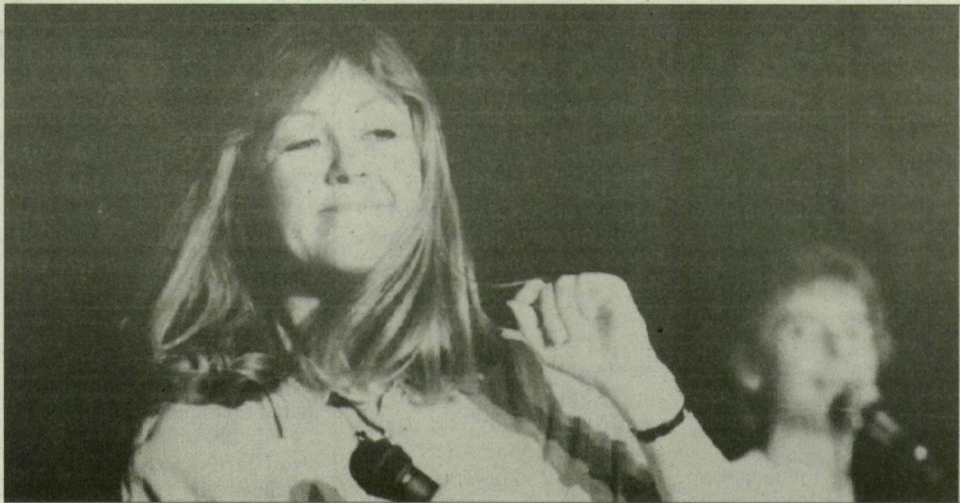
Információink szerint a Respighi Zeneakadémia elnökének, *Monika Ryba*-nak szándéka, hogy a szegedi

rendezvénysorozat a jövőben is folytatódjék: szeptemberben várhatólag háromhetes karmesterkurzusnak ad otthont városunk. Távlatban terkvént szerepel, hogy – szintén a római zeneakadémia szervezésében – több éven át tartó tavaszi-őrszi kurzusok legyenek négy európai helyszínen. A négy város: Róma, Assisi, Karlsruhe, és természetesen Szeged.

P. J.

Vannak még teltházak

Halász Judit, a versekhez született előadó

FOTÓ: SCHMIDT ANDREA

– A vidám gyereksergeget elnézve meglepve gondoltam utolsó lemeze címére, Vannak még rossz gyerekek. Tényleg, vannak?

– Attól függ, hogy mit nevezünk rosszáságnak, de rossz gyerek egyébként nincs, csak haszontalan, csintalan, büdös kölykök vannak. Senki sem születik rossznak, csak a körülmények hatására válhat azzá – s ez rajtunk, felnőtteken múlik.

– A színházban felnőtteknek, itt pedig gyerekeknek játszik. Melyiket szereti jobban?

– Azt hiszem, hogy nem teszek különbséget köztük. Mindig attól függ, hogy éppen milyen szerepet játszom a színházban. Bár nagyon különböző a két munka, de ezek valahol összekeverednek bennem és egyik a másikra hat – nem direkt, hanem indirekt módon.

– Nehezebb gyerekeknek játszani?

– Ha hálás a közönség, akkor nem. Egy idő után „kinövök” a gyerekek és felnőttek érzik magukat. A felnőttek is úgy gondolják, hogy akik önállóan gondolkoznak és a saját fejük után mennek, azok már nem gyerekek, hanem a fiatalság. Én ezzel nem mindig értek egyet, mert a gyerekeknek fantasztikus véleményük van. Ha nem befolyásolják őket, nem próbálják egyfajta merev mederbe terelni a gondolkodásukat és azt díjazni, ha úgy gondolkodnak mint a felnőttek,

Három teltházás előadás az ifjúsági házban, rengeteg gyermek és óriási a hangulat. S ez nem múlt divat, már meg se merem számolni hány éve – évtizede – csinálja, nagyon jól – ha nem lenne idegen a környezetétől, azt mondanám: abszolút profi módon. Generációk nőttek fel, s talán mindenki gyermekkorában van egy emlék, egy koncert hangulata, muzsikájának varázsa, vagy legalábbis a neve. Halász Judit a gyerekek körében már fogalom.

hanem hagyják, hogy a természetes gondolataik és fantáziáik után menjenek, akkor a gyerekek csodákra képesek.

– Volt már hálátlan a gyerekközönség?

– Még nem, jó a kontaktusom velük. De ha azt fogom érezni, hogy hálátlan a gyerekközönség, akkor abba hagyom az egészet, mert az azt jelenti, hogy már nem értjük meg egymást.

– A lemezen több szerző is közreműködik, mennyire egységes a zenei anyag?

– Az én lemezeim soha nem egységesek, nem igazodnak egyfajta zenei stílushoz – mindig a versekhez születtek a zenék.

– A versek, szempont volt, hogy kortárs költők versét zenésítsék meg?

– Nem koncepció, csak – a verseket válogatva – azt az

érdekességet figyeltem meg, hogy régen nemigen írtak gyerekverseket. A nagy költők ma is azt vallják, hogy ők ugyan egyetlen gyerekverset se írtak, hiszen ha jó a vers, akkor gyerekek és felnőttek egyaránt megfelel. De volt még egy szempont: a múlt században más szemlélet uralkodott a gyerekneveléssel kapcsolatban, tehát Arany Jánost olvasva látjuk, hogy Juliskát bizony meg kell verni, ha rosszat csinál; ez a XX. században már nem így van.

– Évezünk át a színház területére, mely darabokban játszik jelenleg?

– Karácsony előtti bemutatón volt a Vígyszínházban az Őz, a csodák csodája című zenés játék, melyben Emmy nénit és Glindát, az északi boszorkányt alakítom. Azóta volt még egy bemutatóm, a Pesti Színházban, az Ingmar Bergman Jelenetek egy házasságból című darabja – számomra ez utóbbi a fontosabb és izgalmasabb.

– Glinda, az északi, a jószágos boszorkány, talán elképzelhetetlen lenne a gonosz, a rossz szerepében, mikor nem mosolyog.

– Pedig az isteni lenne, hiszen a jó boszorka az nem jó szerep – csak egyszerűen jónak kell lenni. A humor mindig a rosszáságból fakad, hiszen azon a gyereken lehet nevetni, akin lóg a ruha és maszatos. Az igazi jó szerepek mindig a rosszáságot karikírozzák.

TAKÁCS VIKTOR

A Bánát népi együttes sikere

Idén május 2–3-án rendezték meg Százhalombattán a Szövetkezeti Együttes országos bemutatóját, amely egyben minősítő fesztivál is volt. A seregszemlén részt vett a Dél-Tisza menti ÉFÉSZ álrál támogatott dzseki „Bánát” Szerb Nemzetiségi Néptáncgyűttes is. A zsűri a deszkiek produkcióját Arany III. fokozattal minősítette.

Iskolai rendezvények Tabán-est Művészeti Napok

Tabán-est tavaly is volt, s lesz idén is, méghozzá pénteken hat órától az ifjúsági házban. Mármost ez az est, melyet a Tabán Alapítvány támogat és a Tabán Általános Iskola szervez több, mint egy szimpla est, hiszen a programfüzet szerint három felvonásban mintegy huszonhét gyermekprodukciót láthatnak az érdeklődők. Mesejátékokat, népi és modern táncokat, kuplékat, musicalrészleteket, verbunkosokat és menüetteket, lakodalmas gyerekjátékokat és még sok egyebet.

A Gedói Általános Iskola pedig Művészeti napokat rendez, egész napi programokkal, csőtörtőkön és pénteken. A rendezvény Városi Népdal versennyel kezdődik délelőtti tíz órától. Aztán nyílik fotókiállítás, lesz irodalmi és zenei vetélkedő, aszfaltrajz-verseny, színjátszókör, történelmi utazás valamint hangszerbemutató. Pénteken például az iskola vendége lesz egy népi rocker. Szurdi Zsolt és együttese ekkor a Deák gimnázium színháztermében lép föl.